

Wilde eend

Waldorf's nieuwe Kyra is niet analoog, heeft geen wavetables en geen toetsen. Het is een op geheel nieuwe digitale techniek gebaseerde virtueel-analoge desktopsynthesizer met op papier ongekende power. Hoe vertaalt zich dat in de studio?

door **Ruud Lekx**
ruud@interface.nl

De Kyra is een serieuze synth: hij is niet alleen flink aan de maat en zwaar qua gewicht, maar zit ook stampvol mogelijkheden. De synth is 8-voudig multitimbral en heeft 128 voices met - afhankelijk hoe je telt - acht of tien oscillators per voice. Dat multitimbral is overigens echt serieus. Niet zo van 'we duwen wat presetjes door een stereo-out'; nee, de Kyra is in principe gewoon acht losse polysynths ineem, met ook vier paar stereo outputs. Zo hoort het!

Overdonderend

De Kyra staat altijd in multimode, dus je hoeft ook niet steeds heen en weer te schakelen. Als je in Patch mode werkt, zit je gewoon in de eerste patch van de multi. Als je meer

De Kyra is in principe acht losse polysynths ineem

INTERFACE XTRA

- lange video met sounds
- walkthrough door Sweetwater
- handleiding

info

- **Richtprijs incl:** € 2.200,-
- **Distributie:** Hyperactive Benelux GmbH, info@hyperactive.nl
- **Internet:** www.hyperactive.nl, www.waldorfmusic.de

patches nodig hebt, schakel je gewoon naar de volgende. Een elegante oplossing. Omdat er zo veel voices zijn, hoef je je in principe ook niet druk te maken over de verdeling ervan, en of parts voices van elkaar stelen: er zijn gewoon altijd genoeg stemmen, net als in de beste dagen van de Rompler.

In tegenstelling tot die Romplers heeft de Kyra echter niet een zo klein mogelijk oppervlak, maar is het juist een flinke bak met lekker veel werkruimte en knoppen. Voor mijn flinke handen is het een verademing om mee te werken, en de gehele lay-out bevalt me prima: alles is duidelijk en logisch gerangschikt en wijst zichzelf. Zodra je een parameterknop beweegt, springt het oled-scherm (256x64 pixels) naar die parametergroep. Vrijwel alle parameters zijn direct te bedienen zonder menu: slechts voor enkele - meestal wat minder gebruikte - functies moet je het menu in, maar nooit heel ver. Wel hebben veel knoppen een dubbele functie met de shift-toets, die je ook vast kunt zetten. Wat ik wel mis op de Kyra is een scrollknop; vooral voor de 4.096 waveforms is het niet handig dat je die met de plus/min-knoppen moet selecteren. Wel prettig is dat de knoppen echte potmeters zijn, en geen digitale encoders.

Ook wat patches betreft, overdondert de Kyra: er zijn in totaal meer dan 2.400 patches, waarvan je er 896 kunt overschrijven (bank A-G in ram-geheugen) en de rest staat in rom. Die laatste kun je dus wel oproepen en editen, maar dan moet je ze ergens anders opslaan. Je kunt banken wel vrij tussen ram en rom kopiëren. Ik ben niet echt kapot van die oplossing (als notoir chaoot zou ik het

overzicht binnen de kortste keren kwijt zijn), maar oké, bijna 900 patches in ram is sowieso ook al meer dan zat. Een software-editor wordt bij dit soort getallen wel handig; die is op het moment van schrijven in de maak.

Synthese

Wat hebben we aan boord om klanken mee te maken? Het aantal oscillators per stem is afhankelijk van je definitie van een oscillator. Er zijn sowieso twee oscillatorgroepen, met als enige verschil dat groep 1, groep 2 kan moduleren voor fm-sounds, en ook bij hard sync de master is. Qua sounds zijn ze verder identiek. Bijzonder is dan wel dat dit geen twee oscillators in de klassieke betekenis zijn, want je kunt alle vier de beschikbare waveforms tegelijk aanzetten. We hebben een sawtooth, een triangle, een pulse (met pwm) en wave, waarbij je kunt kiezen uit meer dan 4.000 16bit single cycle waveforms. Waldorf zelf noemt dit bewust geen wavetable synthesizer, want je kunt de waveforms alleen als statische klankbasis gebruiken en niet, zoals bij wavetable synthese, door een bank met waves scannen. Bij de eerste berichten over de Kyra gingen veel gebruikers ervan uit dat het volledige wavetables waren omdat het immers een Waldorf is, maar dat is dus niet het geval. Misschien een wat vreemde keuze, maar die heeft te maken met zijn wat curieuze

Waldorf's nieuweling overdondert op basis van de specs

ontstaansgeschiedenis (zie kader).

Die 2x4 oscillators hebben dan ook nog twee sub-oscillators (met waveform selector en octaafknop) en per groep een aux-oscillator, die echter alleen als ruisgenerator of ringmodulator dienst kan doen. Maar goed, of het nu tien of acht oscillators zijn: het is bepaald indrukwekkend. En dat is dus allemaal per patch. Dit kan dus allemaal keer acht, en komt via acht aparte outputs naar buiten. Hier komt dan nog naast de gewone mode een Hypersaw mode bij (waarbij alle waveforms worden vervangen door een speciaal Hypersaw algoritme) en een Dual mode, waarbij elke oscillatorgroep een eigen kant in het stereoveld krijgt en ook, als je wilt, een eigen filter in Dual Filter mode.

Ook over die filters niets dan lof. We hebben er twee, ook weer identiek, schakelbaar tussen 12dB en 24dB low pass, band pass en high pass. Er is een eigen adsr voor het filter aanwezig, en in welke stand ook, het klinkt vooral erg gaaf, muzikaal en met een resonantie die je echt kunt gebruiken om accenten te leggen. Niet zoals bij veel synths: niets-niets-niets-en-dan-bam-feedback. We hebben in totaal drie envelopes, waarvan een voor het filter, een voor de vca en een aux-envelope, die z'n potmeters moet delen met de vca-envelope. Geen gekke dingen hier: geen loopende envelopes, holdfunctions of one-shots, alleen een instelbare curve. O, en een bass delay; een leuke vondst (waarbij de mod-envelope

het oordeel

- + prachtig volle klank
- + logische interface
- + goede bouwkwiliteit
- geen scrollknop
- geen latchknop voor arp
- lfo's hebben beperkt bereik

iets na de loudness-envelope start) die nog best aardig werkt ook.

Er zijn drie lfo's aanwezig, die op zich voldoende mogelijkheden hebben qua waveforms (128 stuks!), maar wel een wat karige ondergrens (0,1Hz) en vooral bovengrens van 12,8Hz hebben. Dat betekent dat ze niet in het audibereik komen, wat voor veel klanken wel een vereiste is. Beetje jammer.

Wapengekleter

De arpeggiator is aan de ene kant vrij basic, maar heeft wel zoals bij de meeste Waldorfs een prima Pattern mode, en kan ook akkoord in die patterns aansturen, wat het allemaal een stuk spannender maakt dan een standaard arp. Bizar genoeg ontbreekt een hold-of latchknop: je moet dus altijd een toets ingedrukt houden. Heeft iemand daar zitten slapen tijdens het programmeren?

De mod-matrix vind ik ook niet echt heel spannend. Je kunt zes bronnen toewijzen aan in totaal achttien doelen. Die doelen vormen

een enorme lijst, maar de bronnen zijn een wat simpel standaardlijstje, en om eerlijk te zijn, vegen mijn Micro Q en Microwave XT van tien tot vijftien jaar oud hier de vloer mee aan. Aan de andere kant: tot het verschijnen van de MatrixBrute was de modulatiematrix een synth-onderdeel dat eigenlijk alleen door hardcore programmeurs echt werd benut. Maar juist omdat de Kyra zo veel kracht onder de motorkap heeft, zou iets meer gekkigheid wel mogen.

De effectensectie is ten slotte ook weer een knaller: we hebben een formant eq, limiter, delay, phaser, chorus en reverb, allemaal per patch en ze kunnen allemaal tegelijk ontstaan. Dus niet of/of, maar en/en. Het zijn natuurlijk digitale effecten, dus ze klinken vooral precies en niet zozeer rauw, zompig of bijzonder karaktervol, maar zijn wel erg bruikbaar in het verhaal en van hoge kwaliteit.

De Kyra heeft naast al dat geweld nog wat andere trucs in huis: zo kan ie via usb al z'n acht audiokanalen direct digitaal naar je daw sturen in 24bit/96kHz geluidskwaliteit,

De **Kyra** begint zijn leven helemaal niet als een Waldorf, maar als een soort prototype onder de naam Exodus Digital Valkyrie; een project waaraan designer Manuel Caballero meer dan vier jaar heeft gewerkt. In 2018 wordt de synth gepresenteerd op de Musikmesse, naar achteraf blijkt ook om een partner te zoeken voor daadwerkelijke productie. Die wordt gevonden in Waldorf, die de synth omdoopt, wat dingen aan de interface verandert en hem eind 2019 in productie neemt.

en er is een stereo return. In principe is de synth class compliant, alleen onder de Windows 10 moet je een driver installeren. En het werkt allemaal vlekkeloos.

Waldorf badge

Ondanks al het wapengekletter duurde het even voordat de Kyra en ik vriendjes werden. Dat kwam vooral omdat ik 'm als een echte Waldorf zag, en die hebben bepaalde kwaliteiten (en nukken!) waar ik wel gek op ben. Toen de Kyra die niet bleek te hebben (geen wavetables, geen random patch generator, die flauwe lfo's en de wat bleke mod matrix), was het aanvankelijk een beetje een teleurstelling. Tel daarbij op de patches die voor een heel groot deel bestaan uit 'Kijk mij eens dik zijn' strings en pads, en ebm/transcesounds die mij helemaal niks doen. De online al vaker gemaakte vergelijking met de Access Virus (een synth waar ik weinig mee heb) drong zich op.

Maar als je die Waldorf badge even vergeet en de Kyra niet ziet als een monster dat duistere soundscapes creëert (daar hebben we de Quantum al voor) maar een wat traditioneler klinkende virtueel-analoge synthesizer, dan is het eigenlijk een supertof ding. De klank is precies, digitaal maar niet op een lelijke of lullige manier (de oscillators zijn alias-vrij), vol maar altijd controleerbaar (tip: zet, net als bij alle Arturia's, alle volumes niet verder dan 50 procent open) en als je eenmaal met multi's gaat stapelen, berg je dan maar. Waarbij meteen opvalt dat alles prima van elkaar te onderscheiden blijft; het wordt nooit een brij. Dat was bij oudere digitale synths wel anders. Wat ik verder merk, is dat de Kyra aanvoelt alsof het allemaal geen enkele moeite kost, waar je vroeger bij dsp-synths weleens kon merken dat je echt op de grens zat qua rekenkracht. En de wat meer ambient,

specificaties

- 128-stemmig polyfone synthmodule
- 8-voudig multitimbraal
- 8 oscillators per voice
- oled-display
- 2.400 presets
- virtueel-analoge synthese en meer dan 4.000 single shot waveforms
- 2x 12/24dB low pass-, high pass-, band pass- en notch-filters
- 3x lfo's
- arpeggiator met Pattern mode
- 3x adsr-envelope generator
- effectensectie met 9 fx per part
- stroomvoorziening: adapter

aansluitingen

- 4x stereo gebalanceerde outputs (6,35mm jacks)
- hoofdtelefoonaansluiting
- midi-in/out/thru
- usb2.0 voor 8 stereo-kanalen audio-out en stereo-in plus midi

bizar-gotische en duistere filmsoundscapes? Die komen er ook uit, alleen is daar de multi-mode een zeer behulpzame vriend. Met een beetje kunst- en vliegwerk kun je daar zelfs wavetable-achtige sounds mee maken.

Sleutelwerk

Tegelijkertijd, en dan komen we langzamerhand uit bij de minpuntjes, heeft de Kyra ook wat eigenschappen waaraan nog wel wat gesleuteld mag worden. Over die lfo's hebben we het al gehad. De ontbrekende latchknop van de arpeggiator is raar, maar ook dat je de interne of externe syncmogelijkheid alleen per patch kunt instellen en niet globaal, is allesbehalve handig. En waarom elke keer via die exitknop eerst terug uit Edit mode om een andere patch te kunnen selecteren? Onhandig. En hoe handig de Shift Lock ook is: ik zou graag een knipperend ledje of zoiets zien als ie aanstaat, want je vergeet 'm en dan draai je ineens aan heel andere parameters.

Wat ik misschien nog wel het meeste mis, is een Random Patch mode: ik heb op al mijn Waldorfs al zo veel gave patches gevonden door hier gewoon eens een lekker middagje mee te gaan stoeien. Nu zijn veel van deze kritiekpuntjes op te lossen door software-updates, en de opbouw van deze synth leent zich bij uitstek voor dat soort uitbreiding. En het kan tegenwoordig allemaal: Novation geeft de gebruikers extra lfo's, en mijn MatrixBrute werd onlangs onderhand een compleet nieuwe synth via OS-update 2.0. Kortom: dit hoeft helemaal niet de laatste versie te zijn van de Kyra. We hebben natuurlijk even contact gehad met Waldorf, en er wordt zeker al gewerkt aan enkele van deze punten. Fix er een paar, voeg misschien nog wat leuks toe, en je hebt een beest van een synth waar je de komende jaren zoet mee bent. O, en maak ook eens wat patches die andere kanten van de

synth laten zien!

De Kyra heeft eigenlijk maar één ding wat in de weg kan staan van een glorieuze carrière: zijn prijs. Want op zich is een prijs van rond de 2.000 euro helemaal niet idioot veel als je ziet wat ie allemaal kan (de eerdergenoemde Virus kost in een dergelijke configuratie ongeveer evenveel), maar vanwege de digitale natuur wordt de Kyra ook vergeleken met bijvoorbeeld plug-insynths of de goedkopere ASM Hydrasynth, die goedkoper zijn en soms avontuurlijker qua klank. Het zegt ook wel iets over hoe bizar hoog de lat tegenwoordig ligt. Als deze synth met deze specs een paar jaar geleden was uitgekomen, waren klanten in muziekwinkels behoorlijk buiten zinnen geraakt.

Conclusie

De Kyra is misschien een wat vreemde eend in de Waldorf-bij, maar als je eenmaal wat tijd met dit apparaat doorbrengt, blijkt het een beest van een synth. Als je in de markt bent voor een polysynth en je de gebruikelijke acht of zestien stemmen van een analoge polysynth lachwekkend weinig vindt, dan hoort deze Kyra op je lijstje te staan. ■

Tip: zet, net als bij alle Arturia's, de volumes niet verder dan 50 procent open

